

Annotatie, EHRM 9 april 2009, appl. 28070/06, *Nederlandse Jurisprudentie*, 2011-33, nr. 331, p. 3329-3335.

1. In deze en de volgende zaken tegen Noorwegen gaat het om verschillende aspecten van de verslaggeving van rechtszaken. In de onderhavige zaak gaat het om de bescherming van de privacy van de verdachte bij berichtgeving over ernstige misdrijven. De tweede betreft het maken van foto opnamen voor en tijdens de zitting. De zaken worden door dezelfde kamer van het Hof beslist.
2. A. , de klager, had een gevangenisstraf uitgezeten voor een in 1987 begane moord (geen seksueel misdrijf) in het Noorse plaatsje Kristiansand. Daarvoor had hij 11 jaar gevangenisstraf gekregen en aanvullende veiligheidsmaatregelen van 5 jaar (een soort Noorse tbs), waarvan in 2000 (het jaar dat deze zaak begint te spelen binnen de Noorse jurisdictie) verlenging was gevraagd, maar die niet was toegewezen. Sinds mei 1999 was hij vrij en hij woonde weer in Kristiansand. Hij had een baan in een sociale werkplaats, maar stond nog wel onder controle van de politie. Op 19 mei 2000 werden in het recreatiegebied Baneheia in Kristiansland twee meisjes van 8 en 10 verkracht en vermoord. A. kwam daar vaak in een kroeg *Acid Knoll*, juist ook de plek in de buurt waarvan de verkrachtingen en moorden waren gepleegd.
3. De Noorse media stortten zich begripelijkerwijs op de ‘zaak Baneheia’ en daarmee kwam A. als voor moord veroordeelde, maar nu weer op vrije voeten zijnde, als vanzelf in beeld. Niet alleen zijn strafblad, maar ook het feit dat hij zich vaak ophield in de buurt van de plaats des onheil, maakte hem meteen ‘verdacht’. Nog voordat er maar een justitieel onderzoek tegen hem was gestart, portretteerde het blad *Faedrelandsvennene* A. op 24 mei onder de kop ‘Veroordeelde moordenaar: Ik ben volledig onschuldig’, als de ‘meest interessante van de veroordeelde personen wier bewegingen op dit moment door de politie worden gevolgd’. De krant drukte wel de verklaring van A. af dat hij een alibi had, maar dat gebeurde in één adem met de constatering dat getuigen A. op de avond van het misdrijf ter plaatse hadden gezien. A., die wel verhoord was door de politie, maar die inderdaad niets te maken had met de zaak, begon een procedure wegens schending van eer en goede naam tegen de krant. Een verdeelde Noorse Hoge Raad (3 tegen 2) oordeelde in het voordeel van de krant, omdat het belang van de berichtgeving zwaarder woog en de vorm van de berichtgeving nog net door de beugel kon. Dit krappe meerderheidsoordeel vindt geen genade in Straatsburg.
4. Het Hof schuift het beroep op de *presumptio innocentiae* van artikel 6 lid 2 EVRM ter zijde (overweging 46), maar zegt wel dat dit een belang is dat bij de beoordeling van de zaak onder artikel 8 EVRM meeweegt. In de overwegingen 63 en 64 zegt het Hof, zoals in privacyzaken gebruikelijk, dat het begrip privacy een dynamisch concept is. In overweging 64 zegt het Hof en klaar dat ‘eer en goede naam’ onderdeel vormen van de ‘right to respect for private life’. Onder verwijzing naar een aantal precedents uit 2006 en 2007 stelt het ‘a person’s reputation, even as the person was criticized in the context of a public debate, formed part of the personal identity and psychological integrity and therefore also falls within the scope of her private life.’ De wat verwarrende discussie dat artikel 8 EVRM ‘eer en goede naam’ niet zou beschermen, lijkt mij daarmee van de baan (zie mijn noot bij de zaak Karakó, EHRM 29 april 2009, *NJ* 2009, 522).
5. Bij de beoordeling van de zaak laat het Hof zich leiden door de appendix bij de

Aanbeveling Rec (2003)13 van de Raad van Ministers betreffende de berichtgeving in de media over strafprocessen. Het daarin voorkomende Principle 8 stelt: 'Particular protection should be given to parties who are minors or other vulnerable persons, as well as to victims, to witnesses and to families of suspects, accused and convicted. In all cases particular consideration should be given to the harmful effect which disclosure of information enabling their identification may have on the persons referred to in this principle.' De publicatie die het mogelijk maakte de identiteit van A. te achterhalen was te zeer beschadigend voor A. 's reputatie. Daarbij weegt ook: 'The publications at issue occurred while the applicant, in a phase of rehabilitation and social reintegration after having finished serving a prison sentence and security measures for other unrelated crimes committed in 1987, had a fixed abode and pursued gainful employment. After the publications he found himself unable to pursue his job and he had to leave his home and was driven into social exclusion.' Een soortgelijke overweging (maar dan in omgekeerde zin, is ook te vinden in het Ferdi E. arrest, HR 21 januari 1994, NJ 1974, 437, m.nt. DWFV, overweging 3.6).

6. Er is in Nederland discussie of het gebruik in de pers verdachten alleen met initialen aan te duiden niet gedateerd is. Deze beslissing leert dat media onverminderd de plicht hebben ervoor te zorgen dat de identiteit van verdachten niet kan worden achterhaald. De aanbeveling van de Raad van Europa strekt zich ook uit tot veroordeelden. Sites op internet waarin plaatselijke gemeenschappen worden gewaarschuwd voor (potentiële) daders van seksuele misdrijven, wier identiteit en woonplaats door de waarschuwing kan worden achterhaald zijn evenzeer in strijd met artikel 8 EVRM.

E.J. Dommering